

STUDIU CU PRIVIRE LA INTEGRAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Burduf Mădălina-Claudia, Moise Elena-Adina

Profesor coordonator: Conf. univ. dr. Sabie Oana-Matilda

Rezumat: Studiul propus explorează în profunzime procesul de integrare socială a persoanelor cu dizabilități, un aspect crucial pentru promovarea unei societăți mai incluzive și echitabile. Având ca fundament definirea conceptelor cheie precum dizabilitatea și integrarea socială, cercetarea se axează pe analiza literaturii existente, evidențiind studiile anterioare și identificând factorii principali ce influențează integrarea socială. Metodologia cuprinde un studiu de caz detaliat, implicând participanți selectați, utilizând instrumente de colectare a datelor adaptate la specificul investigației.

Abstract: The proposed study explores in depth the process of social integration of people with disabilities, a crucial aspect for promoting a more inclusive and equitable society. Based on the definition of key concepts such as disability and social integration, the research focuses on the analysis of existing literature, highlighting previous studies and identifying the main factors that influence social integration. The methodology includes a detailed case study, involving selected participants, using data collection tools adapted to the specifics of the investigation. (translated with DeepL.com, free version)

Cuvinte-cheie: Dizabilitate, Egalitate, Integrare, Participare, Accesibilitate, Drepturi

I. Introducere

I.1. Context și importanța studiului

În societatea contemporană, **integrarea socială a persoanelor cu dizabilități** reprezintă un aspect crucial al egalității și incluziunii sociale. Aceste persoane se confruntă adesea cu obstacole multiple în calea participării lor depline în viața comunității, incluzând accesul la educație, locuri de muncă, sănătate și interacțiuni sociale. Integrarea lor adecvată nu numai că le asigură drepturile fundamentale, ci și aduce beneficii semnificative întregii societăți, contribuind la diversitate, inovare și coeziune socială (Antonov și alții, 2010).

În acest context, un studiu privind integrarea socială a persoanelor cu dizabilități este esențial pentru a înțelege mai bine provocările întâlnite de aceste persoane și pentru a identifica măsuri optime de susținere în procesul de integrare în comunitate.

Figura 1. Integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii

Sursa: (SMARK, 2020)

I.2. Scopul și obiectivele cercetării

Scopul acestei cercetări este investigarea și analiza procesului de integrare socială a persoanelor cu dizabilități într-o comunitate specifică. Pentru a atinge acest scop, cercetarea își propune următoarele obiective:

1. Să se sintetizeze și să se analizeze literatura de specialitate în domeniul integrării sociale a persoanelor cu dizabilități pentru a fundamenta elaborarea chestionarului de cercetare.
2. Analizarea politicilor și a practicilor existente în ceea ce privește sprijinul și promovarea integrării sociale a persoanelor cu dizabilități.
3. Investigarea percepțiilor și a atitudinilor membrilor comunității față de persoanele cu dizabilități și de procesul lor de integrare socială.

Prin atingerea acestor obiective, studiul își propune să ofere o bază solidă pentru dezvoltarea și implementarea unor politici și programe eficiente de integrare socială a persoanelor cu dizabilități, contribuind astfel la construirea unei societăți mai incluzive.

II. Definirea conceptelor-cheie

II.1. Dizabilitate și integrare socială

Ce înseamnă persoană cu dizabilitate?

Convenția Națiunilor Unite descrie persoanele cu dizabilități ca fiind indivizi care suferă de deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată, deficiențe care, în interacțiune cu diferite obstacole, pot limita participarea completă și activă a acestora în societate, în aceleași condiții de egalitate cu restul populației (Comisia Europeană, n.d).

Dizabilitatea este considerată o condiție socială, nu una medicală. În legislația din România, termenul de *persoană cu handicap* este încă utilizat în locul sintagmei mai actuale de *persoană cu dizabilitate* (Asociația ASSOC Baia Mare, 2015).

Potrivit *Legii nr. 448/2006*, persoanele cu handicap sunt acele categorii de indivizi ale căror deficiențe fizice, senzoriale, psihice, mentale sau mixte, în corelație cu un mediu social neadaptat, le restricționează total sau parțial accesul egal la viața comunității. În acest context, sunt necesare măsuri de protecție care să sprijine integrarea și incluziunea socială (Ministerul Justiției, 2008).

Conform definiției oferite de *Organizația Persoanelor cu Dizabilități (DPI)*, dizabilitatea reprezintă consecința interacțiunii dintre o persoană care prezintă o deficiență și obstacolele existente în mediul social, care îi pot îngreuna participarea în societate (Pro Stem Cell, n.d).

Organizația Mondială a Sănătății definește dizabilitatea ca o restricție sau imposibilitate, cauzată de o deficiență, de a îndeplini o activitate la nivelul considerat normal pentru majoritatea oamenilor. (Pro Stem Cell, n.d).

II.2. Tipuri de dizabilități

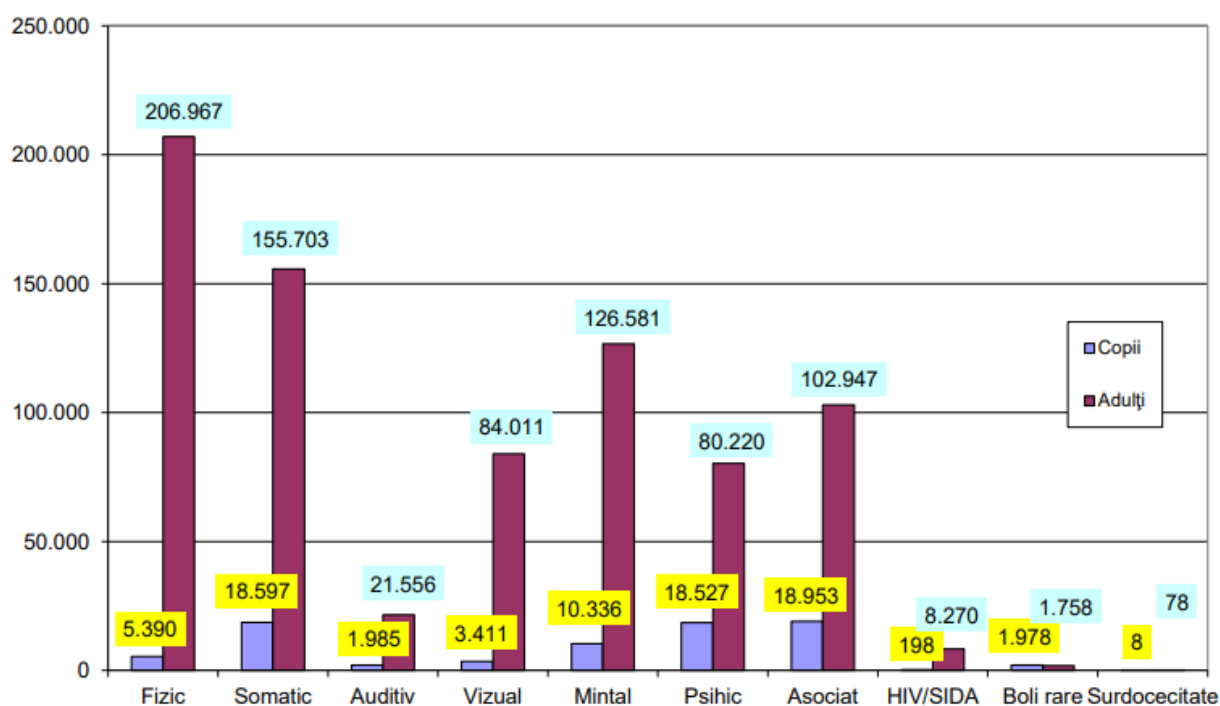

Figura 2. Numărul persoanelor cu dizabilități, pe tipuri de handicap, la 31 martie 2022

Sursa: Ministerul Muncii, 2022

Conform figurii numărul 2, Ministerul Muncii, (2022), împarte dizabilitățile în următoarele categorii:

1. Handicap fizic

Este o limitare a funcționării fizice a unei persoane, cauzată de o afecțiune, o traumă sau o condiție medicală care afectează capacitatea de mișcare, coordonare sau forță (Lebrasseur și alții, 2021).

2. Handicap somatic

Acest tip de handicap se referă la orice afecțiune sau condiție medicală care afectează corpul sau organismul, fără a fi neapărat legată de o limitare fizică specifică. Poate include afecțiuni ale organelor interne, tulburări metabolice sau alte probleme somatice (Medlife, n.d.).

3. Handicap auditiv

Este o limitare a auzului unei persoane, fie din cauza unei pierderi parțiale sau totale a capacității auditive, fie din cauza altor probleme auditive, cum ar fi tinitusul sau hipoacuzia (Centrul Medical de Diagnostic și Tratament „Victor Babeș”, n.d.).

4. Handicap vizual

Se referă la o limitare a vederii unei persoane, care poate varia de la o vedere redusă la orbire totală. Aceasta poate fi cauzată de afecțiuni oculare, leziuni sau alte probleme de sănătate care afectează vederea. (Pro Stem Cell, n.d.)

5. Handicap mintal

Acest termen este folosit pentru a descrie o gamă largă de condiții caracterizate prin deficiențe cognitive sau intelectuale. Persoanele cu handicap mintal pot avea dificultăți în înțelegerea, învățarea sau comunicarea în modul în care o fac majoritatea oamenilor. (Sfatul Medicului, n.d.)

6. Handicap psihic

Se referă la afecțiuni mentale sau psihiatrice care afectează sănătatea mentală și bunăstarea unei persoane. Acestea pot include tulburări de anxietate, depresie, tulburări bipolare, tulburări de personalitate și alte condiții similare.

7. Handicap asociat

Acest termen se referă la handicapurile care sunt asociate cu alte condiții medicale sau afecțiuni. De exemplu, o persoană cu o afecțiune fizică severă poate dezvolta, de asemenea, probleme de sănătate mintală asociate.

8. HIV/SIDA

SIDA este o afecțiune cauzată de virusul HIV, care duce la slăbirea progresivă a sistemului imunitar, făcând corpul mai vulnerabil la infecții și boli grave. Acest lucru poate duce la probleme grave de sănătate și poate avea impact asupra capacității unei persoane de a munci sau de a funcționa în mod corespunzător în societate.

9. Boli rare

Acestea sunt afecțiuni medicale care afectează un număr mic de persoane în comparație cu populația generală. Aceste boli pot fi genetice, infecțioase, autoimune sau de altă natură și pot avea diverse efecte asupra sănătății și funcționării unei persoane. De exemplu cancerul, schizofrenia, sindromul Down etc. (Dr. Max, 2022).

Categorii de handicap: ușor, mediu, intens și grav (Dr. max, 2022) .

II.3. Tipuri de integrare socială

Saviuc și Mîslițchi (n.d) au abordat diferitele forme ale integrării, ordonate astfel:

1. **Integrarea fizică** permite persoanelor cu cerințe speciale să-și satisfacă nevoile fundamentale ale vieții, precum asigurarea unui loc de trai în zone rezidențiale, organizarea claselor și grupelor în școli obișnuite, formarea profesională în diverse domenii și accesul la locuri de muncă, inclusiv în sistem protejat;
2. **Integrarea funcțională** se referă la asigurarea posibilității persoanelor cu cerințe speciale de a accesa toate facilitățile și serviciile oferite de mediul social, pentru a le asigura un minimum de confort. Acest lucru include, de exemplu, utilizarea mijloacelor de transport în comun, asigurarea accesului facil în spațiile publice sau în diverse instituții;
3. **Integrarea socială** se referă la totalitatea relațiilor sociale stabilite între persoanele cu cerințe speciale și ceilalți membri ai comunității (vecini, colegi de muncă, trecători, funcționari publici). Aceste relații sunt influențate de atitudini de respect și considerație, precum și de modul în care se realizează interacțiunile între persoanele fără dizabilități și cele cu cerințe speciale;
4. **Integrarea personală.** Integrarea socială este strâns legată de dezvoltarea relațiilor de interacțiune cu persoane semnificative, pe parcursul diferitelor etape ale vieții. Aceste relații variază în funcție de vârsta subiectului: pentru un copil, relațiile cu părinții, rudele și prietenii; pentru un adult, relațiile cu soțul/soția, prietenii și copiii;
5. **Integrarea în societate** se referă la garantarea drepturilor egale și la respectarea autodeterminării persoanelor cu cerințe speciale;
6. **Integrarea organizațională** se referă la structurile organizaționale care facilitează integrarea. Este esențial ca serviciile publice să fie organizate astfel încât să răspundă nevoilor tuturor membrilor societății.

III. Investigarea literaturii de specialitate

III.1. Studii anterioare privind integrarea persoanelor cu nevoi speciale în societate

Ca abordare internațională, articolul 27 din *Convenția din 26 septembrie 2007*, publicată în Monitorul Oficial, în 2010, privind drepturile persoanelor cu cerințe speciale se concentrează pe dreptul acestora la muncă și ocuparea forței de muncă. Acesta afirmă că persoanele cu cerințe speciale au dreptul de a lucra, de a-și asigura sursele de venit prin muncă și de a fi parte a pieței muncii, într-un mediu deschis, inclusiv pentru cei care au dizabilități severe. Statelor părți le este cerut să adopte măsuri eficiente pentru a promova accesul egal la oportunități de angajare, inclusiv pentru formare profesională, angajare, avansare în carieră și condiții de muncă sigure și adecvate. De asemenea, articolele corespunzătoare ale Convenției se referă la asigurarea că persoanele cu cerințe speciale nu sunt discriminate pe piața muncii și că au acces la asistență pentru a facilita angajarea și menținerea locului de muncă. (Ministerul Justiției, 2010).

Sistemul Internațional de Clasificare a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (ICF) utilizează un limbaj neutru, fără a diferenția între tipurile și cauzele dizabilității, cum ar fi între sănătatea fizică și cea mentală, având în vedere că dizabilitatea rezultă din interacțiunea între stările de sănătate și factorii contextuali, precum cei de mediu și personali (McKinney și Swartz, 2019).

În conformitate cu tendințele globale de integrare în piața muncii și îndepărtarea de politicile discriminatorii din trecut, Africa de Sud a introdus noi politici de integrare pe piața muncii, inclusiv Employment Equity Act (EEA) și documentele sale de sprijin și implementare. Aceste politici vizează remedierea inegalităților din trecut, concentrându-se în special pe rasă, gen și dizabilități. Deși s-a concentrat mult pe rasă și, într-o măsură mai mică, pe gen, au fost efectuate foarte puține cercetări privind integrarea în muncă a persoanelor cu nevoi speciale în Africa de Sud (McKinney și Swartz, 2019).

McKinney & Swartz, (2019) au realizat un studiu în care au discutat despre cum ar trebui să se desfășoare un interviu, o selecție sau cum ar trebui să-și dezvăluie o persoană dizabilitatea.

1. Interviu

- 1.1. Interviuurile pentru persoanele cu dizabilități ar trebui să fie sensibile, obiective și imparțiale.
- 1.2. Angajatorii trebuie să se asigure că acomodările rezonabile sunt furnizate pentru solicitantul cu dizabilități.
- 1.3. Intervievatorii ar trebui să se concentreze pe calificările solicitantului pentru post, indiferent de dizabilitatea acestuia.
- 1.4. Flexibilitatea ar trebui să fie exercitată în cazul în care angajatorul nu are cunoștințe prealabile despre dizabilitatea solicitantului.
- 1.5. Locul de desfășurare a interviului ar trebui să fie accesibil, iar interpreții sau facilitatorii ar trebui să fie furnizați, dacă este necesar.

2. Selecție

- 1.1. Angajatorii trebuie să folosească aceleași criterii de evaluare a calificărilor pentru persoanele cu dizabilități ca și pentru cele fără dizabilități.
- 1.2. Procesul de selecție pentru solicitantul cu dizabilități poate implica evaluarea calificărilor și necesităților de acomodare pentru îndeplinirea cerințelor postului.
- 1.3. Deciziile de angajare ar trebui să fie bazate pe criterii de muncă obiective pentru a preveni părtinirea angajatorului și pentru a promova integrarea persoanelor cu dizabilități.

3. Dezvăluirea handicapului

- 1.1. Dezvăluirea dizabilităților în mediu de lucru este opțională pentru angajați, dar poate fi complicată și are consecințe, inclusiv stereotipuri și stigmatizare.
- 1.2. Decizia de a dezvălui dizabilitățile poate fi influențată de nevoia de acomodare, temerile legate de discriminare și stigmatizare, sau de nevoia percepută de a face cunoscută dizabilitatea.
- 1.3. Nedezvăluirea dizabilităților poate oferi oportunități de angajare fără prejudecăți sau discriminare, dar poate și să împiedice accesul la acomodări rezonabile necesare.
- 1.4. Angajatorii ar trebui să creeze un mediu în care angajații se simt încurajați și sprijiniți să își dezvăluie dizabilitățile, pentru a asigura obiectivele de echitate în muncă și pentru a permite accesul la acomodări necesare.

Rezultatele interviului

Datele obținute în urma interviurilor au arătat că mulți participanți cu dizabilități vizuale nu au putut accesa textul scris. Josh a explicat că a văzut o reclamă în ziar, pe care soția lui a descoperit-o, i-a citit-o și a aplicat. Persoanele cu dizabilități fizice aveau dificultăți în a ține sau a întoarce paginile ziarelor. Piet, un participant cu tetraplegie, a menționat că el caută doar reclame online, deoarece nu poate să țină, să desfacă sau să întoarcă paginile ziarelor mari. Câțiva participanți au remarcat o confuzie în rândul angajatorilor în ceea ce privește diferențele dintre cerințele inerente și specifice ale funcției postului pentru anumite posturi (McKinney & Swartz, 2019).

Mulți participanți au vorbit despre dificultățile lor în ceea ce privește decizia dacă să își dezvăluie sau nu handicapul pe formularele de cerere. Ei au considerat că, deși anunțurile încurajau persoanele cu dizabilități să aplice pentru posturi, atunci când au dezvăluit pe formularele lor că au un handicap, nu au fost invitați să participe la un interviu. Acești participanți au simțit că atunci când au ales să nu dezvăluie handicapul, au fost invitați la interviuri. Mulți s-au simțit frustrați că au fost trecuți cu vederea pentru pozițiile pentru care s-au simțit calificați și experimentați (McKinney & Swartz, 2019).

Un număr de participanți care au ales să nu-și dezvăluie dizabilitățile în aplicațiile lor au experimentat reacții negative și comportament neadecvat din partea membrilor comisiilor de interviu după ce și-au dezvăluit handicapul. Unii au fost întâmpinați cu șoc, jenă și neliniște, iar alții cu o discriminare flagrantă, împreună cu întrebări nepotrivite (McKinney & Swartz, 2019).

III.2. Progresul politicilor europene privind ocuparea forței de muncă

1. *Tratatul de la Amsterdam (1997)* a introdus măsuri pentru politica de ocupare și protecție socială, obligând statele membre să colaboreze la dezvoltarea unei strategii comune. Scopul este promovarea unei forțe de muncă bine pregătite și adaptabile, într-o piață a muncii care să răspundă schimbărilor economice. Politicile naționale trebuie să sprijine dezvoltarea economică durabilă, să crească gradul de ocupare și protecție socială, să garanteze egalitatea de șanse între bărbați și femei și să contribuie la competitivitatea economică, creșterea calității vieții și coeziunea socială. (Asociația ASSOC Baia Mare, 2015)
2. *Noua strategie a Uniunii Europene pentru persoanele cu dizabilități 2010-2020 și Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu deficiențe* au fost abordate cu scopul de a promova, proteja și asigura drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor cu dizabilități, asigurându-le demnitatea esențială prin măsuri precum susținerea angajării, implementarea unei legislații corespunzătoare și asigurarea accesului la drepturi și facilități adecvate. (Asociația ASSOC Baia Mare, 2015)

Strategia se concentrează pe înlăturarea barierelor prin intermediul a 7 domenii cheie de acțiune (Comisia Europeană, 2010):

- a) accesibilitate,
- b) participare,
- c) egalitate,
- d) integrarea în câmpul muncii,
- e) pregătire profesională,
- f) securitate socială,
- g) sănătate.

III.3. Politici, legi și programe de incluziune socială din România

În 2005, Guvernul României a adoptat Strategia pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități perioada 2006-2013, având ca scop dezvoltarea unei politici naționale pentru protejarea și promovarea drepturilor persoanelor cu cerințe speciale, prin intermediul a trei obiective principale (Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2014):

- a. încurajarea integrării sociale a persoanelor cu dizabilități, pentru a le permite să devină membri activi ai societății, având capacitatea de a-și gestiona propria viață;

- b. furnizarea de sprijin și asistență familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilități;
- c. îmbunătățirea accesului la locuri de muncă pentru persoanele cu dizabilități, pentru a le crește șansele de angajare.

Pentru atingerea acestor obiective, au fost desemnate diverse instituții și autorități naționale cu responsabilități în implementarea măsurilor din cadrul Strategiei din perioada 2006 – 2013. Printre acestea se numără: MMFPS (Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale), ANPDCA (Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție), ANOFM (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), și altele. În ansamblu, sprijinul financiar acordat de stat, prin fonduri publice nerambursabile, pentru proiectele destinate persoanelor cu cerințe speciale, a adus beneficii semnificative, având un impact major asupra dezvoltării serviciilor sociale care facilitează integrarea socială și profesională a acestora. Totuși, acest sprijin nu a fost întotdeauna corelat cu o evaluare precisă a nevoilor urgente și prioritare ale persoanelor cu cerințe speciale (Asociația ASSOC Baia Mare, 2015).

Constituția României, revizuită în 2003, la articolul 50, stipulează că persoanele cu dizabilități beneficiază de protecție specială. Statul garantează implementarea unei politici naționale care promovează egalitatea de șanse, prevenirea și tratamentul dizabilității, în scopul asigurării participării active a persoanelor cu dizabilități în viața comunității, respectând în același timp drepturile și responsabilitățile părinților și tutorilor (Parlamentul României, 2003).

Începând cu 1992, Parlamentul a stabilit cadrul legislativ necesar pentru promovarea și protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități:

1. **LEGEA Nr. 53/1992** reglementează următoarele aspecte (Ministerul Justiției, 1992):

- a. **Definiții și domeniu de aplicare:** Legea definește persoanele cu handicap ca fiind cele care suferă de o deficiență fizică, mentală, senzorială sau de o tulburare de comportament, care le limitează în mod semnificativ capacitatea de a desfășura activități obișnuite.
- b. **Drepturi și beneficii:** Legea stabilește dreptul persoanelor cu handicap la asistență socială, educație specială, muncă protejată, accesibilitate și integrare socială. Ele beneficiază de diverse forme de sprijin și facilități pentru a-și asigura o viață cât mai independentă și echilibrată posibil.
- c. **Asistență și îngrijire:** Autoritățile publice sunt obligate să asigure servicii adecvate pentru îngrijirea și asistența persoanelor cu handicap, inclusiv servicii medicale, de reabilitare și de consiliere psihologică.
- d. **Educație specială:** Se prevede accesul persoanelor cu handicap la educație în condiții adecvate nevoilor lor specifice. Instituțiile de învățământ trebuie să ofere servicii de educație specială și să aibă facilități și adapări adecvate pentru a permite participarea acestor persoane la procesul educațional.
- e. **Muncă protejată și integrare profesională:** Persoanele cu dizabilități beneficiază de dreptul la muncă protejată sau la alte forme de ocupare în cadrul pieței muncii. Se promovează programele de integrare profesională și se acordă facilități angajatorilor pentru a angaja persoane cu handicap.

4. **Ordonanța de Urgență nr. 102/1999** stabilea măsurile necesare pentru garantarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, incluzând un regim special pentru prevenire, tratament, readaptare, educație, instruire și integrare socială. Acest act normativ a fost în vigoare până în anul 2006 (Ministerul Justiției, 1999).
5. În **LEGEA nr. 448/2006** se regăsesc următoarele (Ministerul Justiției, 2008):
- Orientare profesională:** Legea prevede asigurarea serviciilor de orientare profesională pentru persoanele cu deficiențe, cu scopul de a le ghida în identificarea intereselor, aptitudinilor și potențialului lor profesional.
 - Formare profesională:** Persoanele cu handicap au dreptul la acces la programe de formare profesională, adaptate nevoilor lor specifice. Aceste programe vizează dezvoltarea abilităților și competențelor necesare pentru a se integra pe piața muncii și pentru a-și valorifica potențialul în diverse domenii de activitate.
 - Ocupare și angajare în muncă:** Legea promovează integrarea persoanelor cu handicap în câmpul muncii prin acordarea de sprijin și facilități angajatorilor pentru a angaja și menține în activitate aceste persoane. Se pot acorda stimulente financiare sau alte forme de susținere pentru a încuraja angajarea și retenția persoanelor cu handicap în mediul profesional.
 - Muncă protejată și locuri de muncă adaptate:** Legea recunoaște importanța muncii protejate și a altor forme de ocupare adaptată pentru persoanele cu handicap, care le oferă un mediu de lucru adecvat și sprijin pentru a-și desfășura activitățile în condiții optime.
 - Facilități și sprijin:** Persoanele cu handicap pot beneficia de diverse facilități și sprijin în procesul de ocupare și angajare în muncă, inclusiv asistență profesională, adaptări ale mediului de lucru și alte tipuri de sprijin pentru eficientiza activitatea.
 - Un angajator, de stat sau privat, îndeplinește responsabilitățile sociale față de persoanele cu deficiențe, alegând una dintre următoarele opțiuni:
 - Fie recrutează 4% din angajați, în cazul în care numărul acestora este mai mare de 50.
 - Fie contribuie lunar la bugetul de stat cu o sumă echivalentă cu 50% din salariul minim brut pe economie, înmulțită cu numărul de posturi neocupate de persoane cu dizabilități.
 - Fie cumpără produse sau servicii de la unități protejate autorizate.
- În ansamblu, Legea nr. 448/2006 subliniază importanța promovării incluziunii sociale și profesionale a persoanelor cu dizabilități și instituie măsuri concrete pentru sprijinirea lor în accesarea și menținerea unui loc de muncă, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții acestora și la combaterea discriminării în mediul profesional (Ministerul Justiției, 2008).
4. **Ordonanța Guvernului nr. 137/2000** este actul legislativ național care pune în aplicare obiectivele convențiilor internaționale semnate de România, stipulând că prin discriminare se înțelege orice diferențiere, excludere, restricție sau preferință bazată pe factori precum rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, statut social, convingeri sau apartenență la o grupă defavorizată, având ca scop limitarea exercitării egale a drepturilor fundamentale în diverse domenii ale vieții publice (Ministerul Justiției, 2000).

III.4. Statistici INSSE: Ocuparea persoanelor cu dizabilități

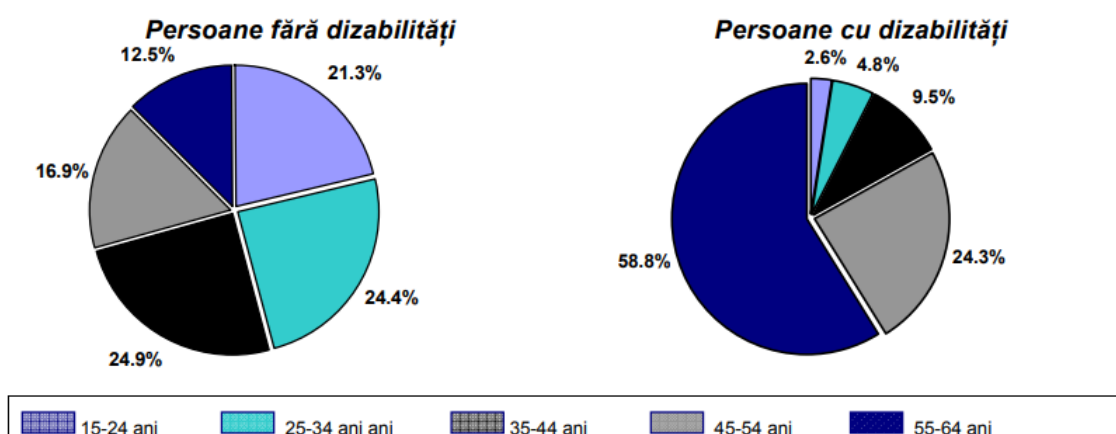

Figura 3 – Structura populației cu și fără dizabilități, pe grupe de vârstă

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2011.

Din această analiză reiese că 58.8% dintre persoanele cu deficiențe au vârsta peste 55 de ani, iar 24.3% se încadrează în intervalul de vârstă între 45 și 55 de ani. Astfel, se sugerează o asociere semnificativă între vârsta înaintată și prezența dizabilităților. (Ministerul Muncii, 2022)

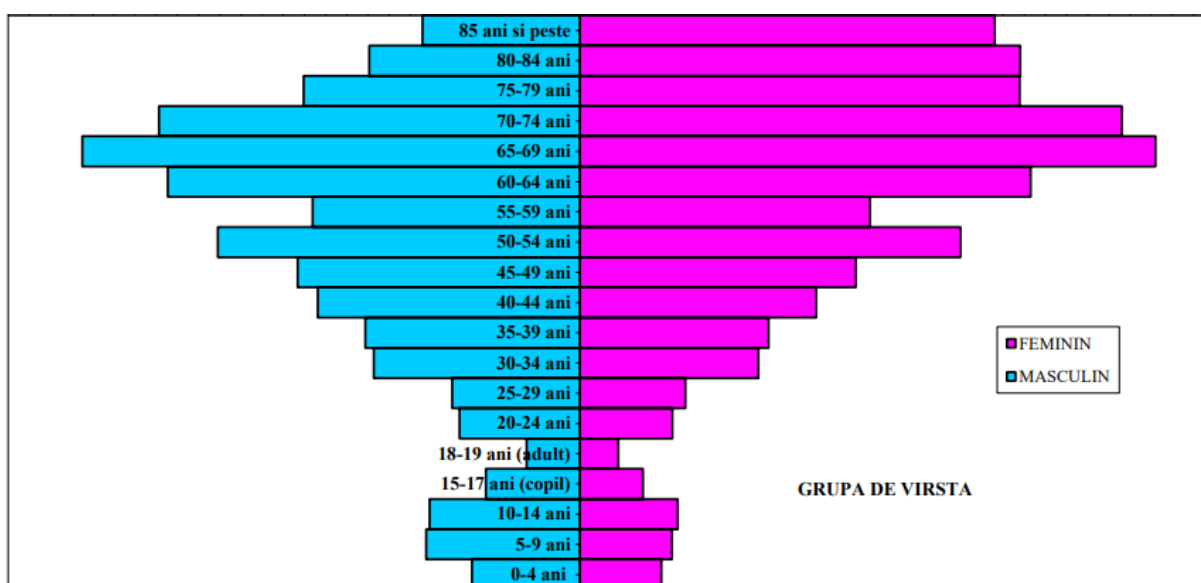

Figura 4. Evoluții în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități, martie 2022

Sursa: Ministerul Muncii, 2022.

Numărul persoanelor cu vârsta mai mare de 50 de ani reprezintă 72,77% din totalul adulților cu dizabilități. Conform centralizării datelor pe grupe de vârstă, 52,74% dintre persoanele adulte cu dizabilități sunt cuprinse între 18-64 ani (415.675 persoane), iar 47,26% au peste 65 de ani (372.416 persoane), totalizând astfel un număr mai mare comparativ cu anul 2011. (Ministerul Muncii, 2022)

COMUNICAT DE PRESĂ Nr. 258 din 5.12.2011

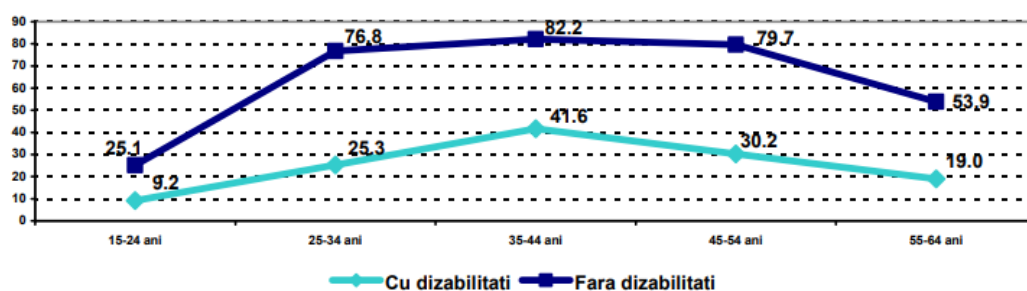

Figura 5 Rata de ocupare a persoanelor cu și fără dizabilități, pe grupe de vârstă

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2011.

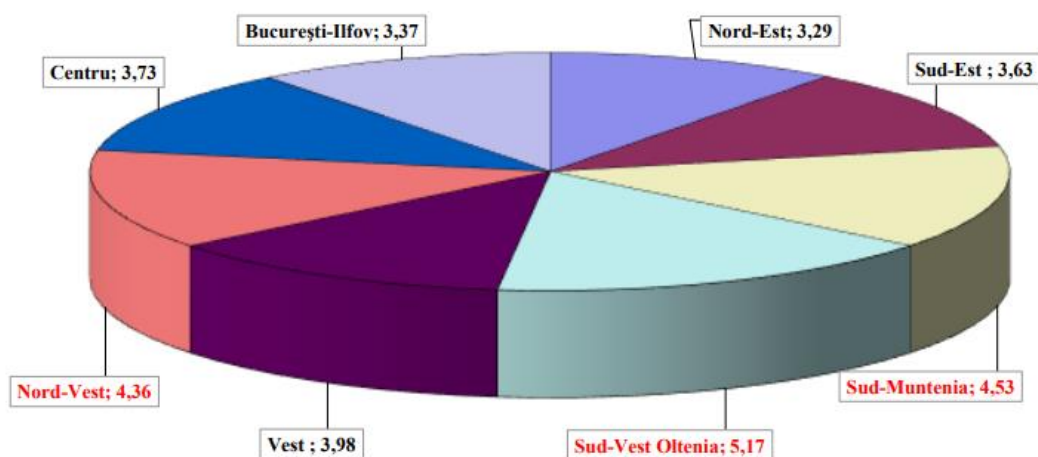

Figure 6. Rata persoanelor cu dizabilități, pe regiuni de dezvoltare, la 31 martie 2022 (%)

Sursa: Ministerul Muncii, 2022.

Evoluții în domeniul protecției persoanelor cu deficiențe, martie 2022.

În comparație cu rata de 3,95% de persoane cu dizabilități la 100 de locuitori la nivel național, regiunile Sud-Vest Oltenia, Sud-Muntenia și Nord-Vest prezintă cele mai mari rate (Ministerul Muncii, 2022).

IV. Metodologie

IV.1. Descrierea studiului

Scopul acestui studiu este reprezentat de înțelegerea perspectivei și experiențelor directe ale persoanelor cu dizabilități cu privire la integrarea socială, inclusiv percepțiile lor asupra succesului sau eșecului integrării și nevoile lor în acest sens. Rezultatele studiului pot oferi informații esențiale pentru dezvoltarea și îmbunătățirea politicilor și serviciilor destinate sprijinirii integrării sociale a persoanelor cu dizabilități, asigurându-se că acestea sunt mai sensibile la nevoile și perspectivele lor.

De asemenea, studiul analizează legislația și politicile existente care vizează protecția și sprijinirea persoanelor cu dizabilități, în procesul lor de integrare socială, investigând perspectivele și experiențele atât ale persoanelor cu dizabilități, cât și ale celor fără dizabilități cu privire la acest subiect, pentru a identifica soluții și strategii de promovare a incluziunii sociale..

IV.2. Selectarea participanților

Eșantionul este cuprins din subiecți, care au diferite tipuri de dizabilități, precum fizice, senzoriale, cognitive sau de dezvoltare, dar și din subiecți care nu au dizabilități, pentru a se realiza o comparație și un contrast între experiențele și percepțiile acestor două grupuri. Sunt recrutați participanți din diverse surse, precum facultăți, rețele sociale și platforme online, pentru a asigura o varietate de perspective.

Includerea perspectivei persoanelor cu dizabilități asigură reprezentarea corectă a experiențelor și nevoilor acestui grup în procesul de colectare a datelor. Este important să le oferim persoanelor cu dizabilități o voce și oportunitatea de a-și exprima propriile lor perspective în cadrul studiilor și evaluărilor.

În același timp, este important să fie inclusă și **perspectiva persoanelor fără dizabilități** pentru a obține o comparație și o înțelegere mai profundă a diferențelor și similarităților în experiențele lor. Persoanele fără dizabilități pot juca un rol important în creșterea nivelului de conștientizare și educație în rândul societății cu privire la drepturile și nevoile persoanelor cu dizabilități. Participarea lor în evaluările integrării sociale poate contribui la reducerea stereotipurilor și prejudecăților, încurajând în același timp respectul și incluziunea.

IV.3. Instrumente de colectare a datelor

Va fi folosită doar o metodă de cercetare, mai precis metoda anchetei, având ca instrument de bază, sondajul de opinie (chestionar online). Această formă de culegere a datelor reprezintă instrument de cercetare flexibilă, fiind tehnică calitativă.

Chestionarul propus este unul de opinie, referindu-se la date care nu pot fi observate în mod direct, permițând culegerea datelor prin intermediul mai multor întrebări, structurate după principii bine definite, astfel încât să trezească interesul. Acesta va fi transmis online.

Chestionarul acoperă mai multe domenii, inclusiv cunoștințe și conștientizare, percepții și atitudini, experiențe de interacțiune și opinii despre politicile și programele de incluziune socială.

IV.4. Procesul de analiză a datelor

Procesul de analiză a datelor dintr-un formular despre persoane cu și fără dizabilități este unul complex și este abordat cu atenție pentru a obține rezultate relevante și utile. De aceea, se poate realiza o analiză comparativă între aceste două grupuri pentru a identifica diferențele semnificative în răspunsurile lor.

Rezultatele analizei trebuie să fie interpretate în contextul obiectivelor și întrebărilor de cercetare și comunicate într-un mod clar și accesibil. Aceasta poate implica elaborarea de rapoarte, prezentări sau articole științifice care să evidențieze concluziile și implicațiile practice ale studiului.

V. Prezentarea rezultatelor

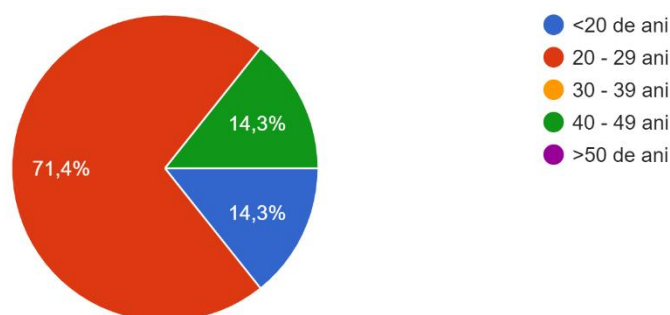
V.1. Profilul participanților

Persoane cu dizabilități: Majoritatea participanților cu dizabilități au vârste fragede, sub 20 de ani, până la 29 de ani, cu o varietate de tipuri de dizabilități, inclusiv fizice, senzoriale și neurologice.

Comunitatea fără dizabilități: Participanții din comunitatea fără dizabilități au fost în mare parte tineri și adulți, cu o distribuție similară în ceea ce privește vârsta și educația. Majoritatea nu au avut experiențe directe cu persoanele cu dizabilități, iar nivelul lor de conștientizare a nevoilor acestor persoane a fost variabil.

Din ce categorie de vârstă faceți parte?

14 răspunsuri

V.2. Perspectivele și experiențele lor legate de integrarea socială

Persoane cu dizabilități: Mulți tineri cu dizabilități au raportat dificultăți în a se integra social din cauza discriminării, lipsei de accesibilitate și stigmatizării. Lipsa accesului la servicii, locuri de muncă, educație și activități recreative poate limita participarea lor în comunitate. Tinerii cu dizabilități fizice au întâmpinat discriminare în școli, atunci când colegii spuneau chestii jignitoare. Aceștia au argumentat că nu au avut sprijin din partea altor persoane, deoarece se considerau glume.

Cu toate acestea, unii au menționat și experiențe pozitive de integrare, inclusiv prietenii solide și implicarea în activități sociale. Un mediu de sprijin și încurajare poate contribui la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea abilităților sociale.

Comunitatea fără dizabilități: Perspectivele comunității fără dizabilități au variat. Unii au exprimat empatie și dorința de a sprijini persoanele cu dizabilități în procesul lor de integrare socială. Alții au avut prejudecăți sau au avut dificultăți în înțelegerea nevoilor și experiențelor persoanelor cu dizabilități.

Fiecare respondent are propria viziune asupra dizabilității, iar printre perspectivele întâlnite se numără următoarele: Dizabilitatea poate include diverse forme, cum ar fi cele fizice, intelectuale, psihice sau senzoriale, afectând considerabil experiențele și modul în care persoanele cu dizabilități sunt tratate în societate. De asemenea, dizabilitatea poate fi definită ca orice condiție care face dificil pentru o persoană să participe la activități sau să aibă un acces echitabil în comunitate. Diferențele de percepție pot influența modul în care sunt înțelese nevoile și experiențele persoanelor cu dizabilități, ceea ce poate duce la obstacole în comunicare și dificultăți în abordarea corectă a acestora.

În cadrul întrebărilor referitoare la viziunea lor despre *normalitate*, în contextul diversității umane, inclusiv a dizabilităților, respondenții au avut perspective variate și argumente diferite, precum: „*Fiecare persoană are propriile sale abilități, nevoi și moduri unice de a funcționa în lume. Ceea ce este important este ca toate persoanele să aibă acces la resursele și sprijinul de care au nevoie pentru a trăi o viață împlinită și autonomă, indiferent de abilitățile lor.*”, dar au existat și dificultăți în exprimarea acestui concept: „*Ideea de <normalitate> este adesea influențată de norme sociale, culturale și chiar individuale, și poate varia considerabil în funcție de contextul și perspectivele individuale.*”

Fiecare individ este diferit și, prin urmare, ceea ce unii consideră a fi *normal* poate varia semnificativ față de percepțiile altora. Este necesar să adoptăm o atitudine de înțelegere și respect față de diversitatea umană, să apreciem și să susținem diferențele individuale, inclusiv cele care țin de dizabilități.

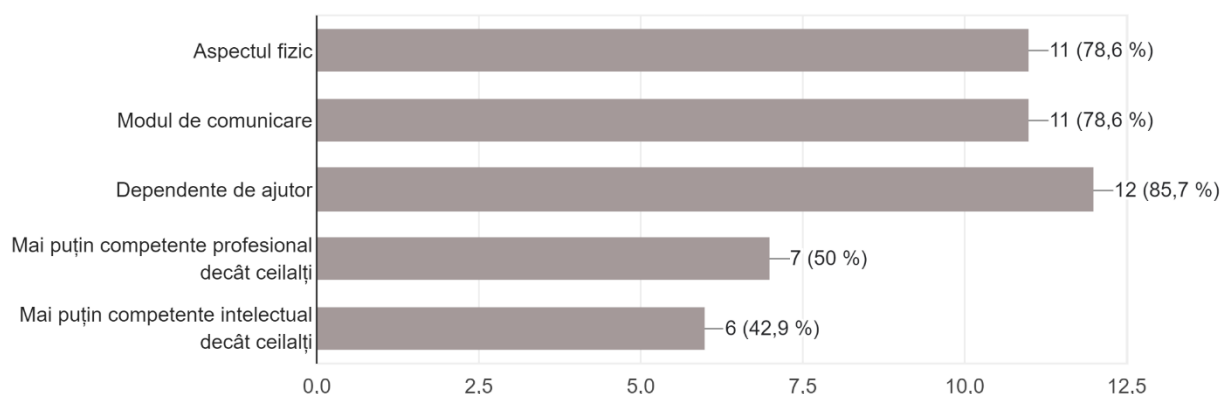
V.3. Provocări și factori favorizanți în procesul de integrare socială

Principalele dificultăți semnalate de persoanele cu dizabilități sunt lipsa accesibilității, discriminarea și sprijinul social insuficient. Aceștia menționează că au nevoie de ajutor din partea familiei și autorităților, cum ar fi Direcțiile de Asistență Socială sau Autoritatea Persoanelor cu Dizabilități. De asemenea, există obstacole în accesarea activităților recreative, cum ar fi evenimente culturale, sportiv-recreative, angajarea sau transportul public.

Comunitatea fără dizabilități a semnalat ca principale obstacole lipsa de informare și empatie, precum și stereotipurile și atitudinile negative față de persoanele cu dizabilități. Persoanele cu dizabilități se confruntă frecvent cu stereotipuri și prejudecăți legate de aspectul lor fizic, modalitatea de comunicare, percepția că ar depinde de ajutorul altora, ideea că sunt mai puțin competente profesional sau intelectual comparativ cu restul oamenilor, atât în interacțiunile sociale, cât și în cele profesionale.

Care sunt principalele stereotipuri sau prejudecăți cu care credeți că se confruntă persoanele cu dizabilități în societate?

14 răspunsuri

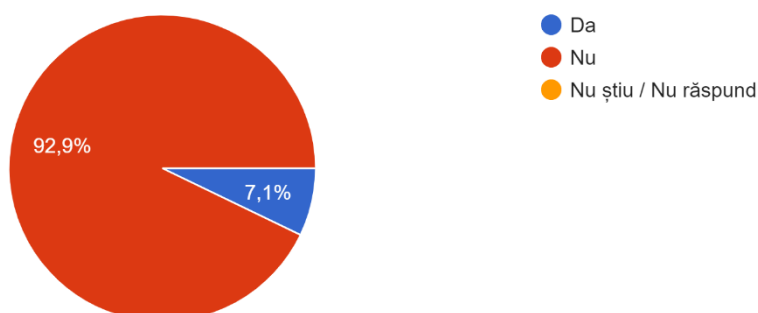

De asemenea, opiniile celor intervievați referitoare la motivele pentru care persoanele cu dizabilități sunt discriminate au variat: unii consideră că acestea nu se pot deplasa singure și că le „îngreunează” activitatea altora, alții cred că necesită alocarea de fonduri suplimentare din bugetul statului sau că fiind neautonome, nu pot contribui semnificativ în societate. Aceste percepții pot face ca unii să vadă persoanele cu dizabilități ca pe un obstacol, ignorând în același timp provocările cu care se confruntă zilnic.

Facilitatorii includ sprijinul din partea familiei, adaptările adecvate și accesul la servicii de suport, dar și interacțiunile pozitive și crearea unui mediu inclusiv și acceptant. Susținerea și implicarea familiilor, prietenilor și comunității în procesul de integrare socială poate fi extrem de benefică. Acești factori pot oferi un mediu de sprijin și încurajare pentru persoanele cu dizabilități, promovându-le participarea activă în comunitate și stimulându-le dezvoltarea abilităților sociale.

Considerați că există suficiente resurse și sprijin disponibile pentru persoanele cu dizabilități în comunitatea noastră?

14 răspunsuri

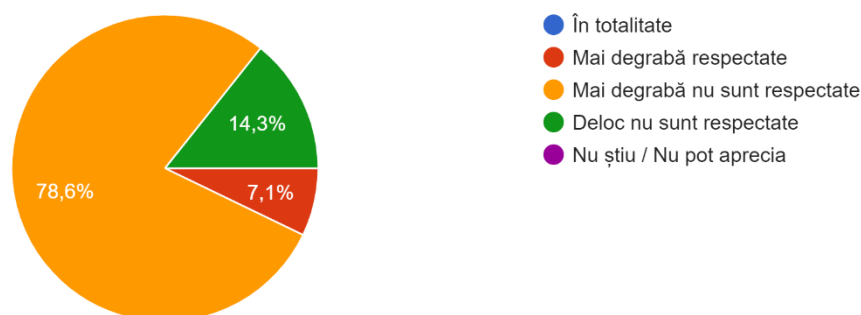
V.4. Evaluarea eficacității politicilor și programelor existente

Persoane cu dizabilități: Majoritatea respondenților cu dizabilități au declarat că nu sunt familiarizați cu politicile și programele existente destinate să le protejeze și să le promoveze drepturile. Acest lucru poate fi atribuit, în mare parte, lipsei de informații și de comunicare adecvată. În absența unei cunoașteri detaliate a politicilor și programelor, acești respondenți nu au putut evalua în mod direct eficacitatea acestora. Cu toate acestea, unii au exprimat frustrare și dezamăgire în ceea ce privește lipsa de sprijin și de servicii disponibile pentru a răspunde nevoilor lor.

Comunitatea fără dizabilități: Similar, mulți respondenți din comunitatea fără dizabilități au recunoscut că nu sunt bine informați cu privire la politicile și programele existente pentru persoanele cu dizabilități. Lipsa de cunoștințe și de informații a influențat capacitatea lor de a evalua eficacitatea politicilor și programelor existente. În general, au fost exprimate îngrijorări în legătură cu lipsa de sprijin și de resurse pentru persoanele cu dizabilități în comunitate.

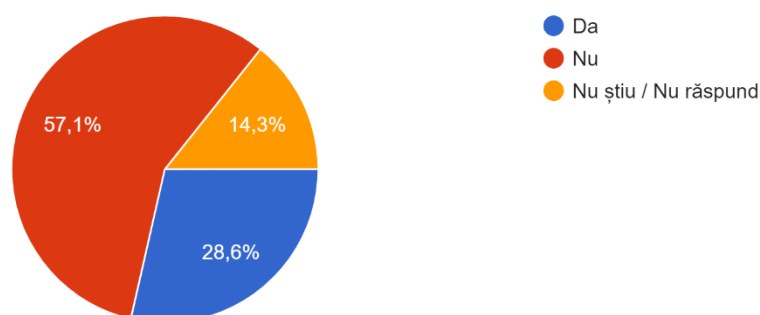
În opinia dvs., în România, cât de respectate sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?

14 răspunsuri

Autoritățile publice se obligată prin legea nr. 53/1992 să asigure servicii adecvate pentru îngrijirea și asistența persoanelor cu handicap, inclusiv servi...că. Considerați ca aceste drepturi sunt asigurate?

7 răspunsuri

VI. Discuție și interpretare

VI.1. Compararea rezultatelor cu literatura existentă

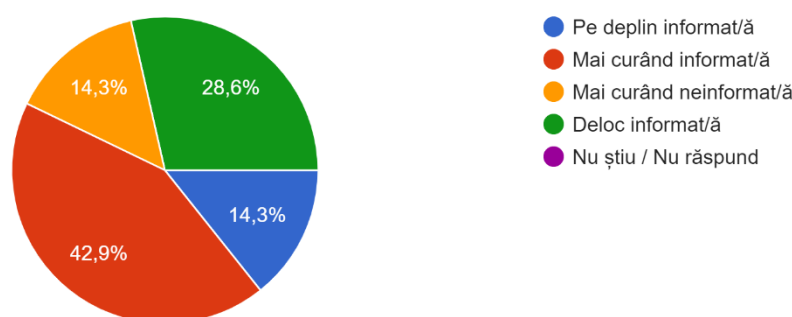
Rezultatele acestui studiu oferă o înțelegere mai profundă a nevoilor, percepțiilor și experiențelor persoanelor cu dizabilități din comunitate, precum și a perspectivelor persoanelor fără dizabilități asupra integrării sociale a acestora. De asemenea, se vor identifica recomandări pentru îmbunătățirea politicilor și a serviciilor destinate sprijinirii incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități în comunitate.

Ambele categorii de respondenți, atât persoanele cu dizabilități, cât și cei din comunitatea fără dizabilități, au indicat că nu sunt bine informate cu privire la literatura existentă referitoare la protecția persoanelor cu dizabilități. Această lipsă de informare include neștiința cu privire la legile specifice, cum ar fi *Legea 53/1992*, precum și alte ordonanțe de guvern și legi care asigură drepturile și protecția persoanelor cu dizabilități: *Ordonanța de Guvern 102/1999*, precum și *Ordonanța de Guvern 137/2000*.

Rezultatele evidențiază necesitatea unei mai bune comunicări și diseminare a informațiilor despre literatura existentă referitoare la protecția persoanelor cu dizabilități. Instituțiile guvernamentale și organizațiile non-guvernamentale ar trebui să intensifice eforturile de educație și sensibilizare pentru a asigura că persoanele cu dizabilități și comunitatea în general sunt bine informate despre drepturile și protecția acestora. Este crucial ca canalele de comunicare să fie accesibile și incluzive, astfel încât toți membrii comunității să aibă acces la informații relevante și să poată beneficia de drepturile și serviciile disponibile conform legilor în vigoare.

Cât de informat/ă sunteți în legătură cu politicile publice/legislația de menținere și creștere a gradului de ocupare pentru persoanele cu dizabilități?

7 răspunsuri

VI.2. Implicațiile descoperirilor pentru practică și politică

Descoperirile noastre subliniază nevoia urgentă de a îmbunătăți accesibilitatea mediului fizic și social pentru persoanele cu dizabilități. Autoritățile locale și organizațiile din acest domeniu ar trebui să investească în adaptări și facilități adecvate pentru a garanta accesul egal al tuturor cetățenilor la servicii și oportunități.

Politicile și programele este necesar să se axeze pe sprijinirea integrării persoanelor cu dizabilități, prin promovarea conștientizării și a educației în rândul comunității, precum și prin facilitarea accesului la servicii și resurse de sprijin.

În elaborarea politicilor și programelor, este necesară implicarea persoanelor cu deficiențe și a organizațiilor care le apără drepturile. Consultarea acestora ar trebui să fie centrală pentru a asigura că politicile sunt relevante și eficiente în abordarea nevoilor reale ale comunității.

VI.3. Limitări și direcții pentru cercetare viitoare

Studiul ar putea fi limitat de dimensiunea eșantionului și de reprezentativitatea acestuia. Este posibil ca rezultatele să nu fie generalizabile la întreaga populație de persoane cu dizabilități sau la toate comunitățile fără dizabilități. Pentru a obține rezultate mai generalizabile și reprezentative, viitoarele cercetări ar putea beneficia de eșantioane mai mari și mai diverse. Pentru a extinde aplicabilitatea, este important să se exploreze diferite grupuri de participanți și să se efectueze studii în contexte variate.

Răspunsurile participanților pot fi influențate de subiectivitatea și interpretarea personală. Utilizarea mai multor metode de colectare a datelor și triangularea rezultatelor ar putea ajuta la obținerea unei înțelegeri mai complete și mai obiective.

Studii comparative între diferite regiuni sau țări ar putea fi utile pentru a evalua variațiile în politicile și practicile de incluziune socială pentru persoanele cu dizabilități și pentru a identifica cele mai bune practici.

Cercetările viitoare ar putea explora și perspectiva altor grupuri marginale sau excluse pentru a înțelege mai bine intersecționalitatea discriminării și nevoile diverse ale comunității. De asemenea, ar putea analiza mai detaliat factorii de risc și protecție asociate cu stigmatizarea, discriminarea și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități. Aceasta ar putea conduce la identificarea intervențiilor eficiente și a strategiilor de promovare a incluziunii.

VII. Concluzii

VII.1. Sintetizarea principalelor descoperiri

Atât persoanele cu dizabilități, cât și comunitatea fără dizabilități, au evidențiat o lipsă de informare cu privire la legislația existentă referitoare la protecția și drepturile persoanelor cu dizabilități, precum și la prevenirea discriminării.

⇒ Accesibilitatea mediului fizic și social a fost identificată ca o problemă majoră, reprezentând o piedică majoră în procesul de integrare socială a persoanelor cu deficiențe.

⇒ Existența prejudecăților și a discriminării în rândul comunității afectează negativ integrarea socială a persoanelor cu dizabilități, limitându-le accesul la oportunități și servicii.

Aceste descoperiri subliniază necesitatea unor eforturi continue pentru a spori conștientizarea, pentru a îmbunătăți accesibilitatea mediului și pentru a combate stigmatizarea și discriminarea, astfel încât persoanele cu dizabilități să poată beneficia de o integrare socială mai completă și mai echitabilă.

Concluziile studiului privind integrarea persoanelor cu dizabilități ar putea fi următoarele:

1. **Discrepanța între teorie și practică:** Deși, în teorie, persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă mai multe drepturi și să fie integrate în societate în mod egal, rezultatele chestionarului indică faptul că atât persoanele cu dizabilități, cât și cele fără, nu consideră că drepturile acestora sunt respectate.
2. **Evaluarea percepțiilor:** Rezultatele chestionarului arată că atât persoanele cu dizabilități, cât și cele fără, au o percepție similară referitoare la respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. Această constatare poate sugera că există o discrepanță între ceea ce este prevăzut în legislație sau politici și modul în care acestea sunt aplicate în practică.
3. **Nevoia de acțiune:** Concluziile studiului subliniază necesitatea unei acțiuni concrete pentru a îmbunătăți situația integrării persoanelor cu dizabilități în societate. Aceasta ar putea include revizuirea și consolidarea legislației existente, promovarea unei culturi a incluziunii și sensibilizarea opiniei publice cu privire la drepturile și nevoile persoanelor cu dizabilități.
4. **Implicarea părților interesate:** Îmbunătățirea integrării persoanelor cu dizabilități necesită implicarea tuturor părților interesate, inclusiv persoane cu dizabilități, organizații neguvernamentale, autorități locale, instituții guvernamentale și sectorul privat. Colaborarea și coordonarea între aceste părți sunt esențiale pentru a identifica și implementa soluțiile eficiente.
5. **Monitorizare și evaluare continuă:** Pentru a asigura progresul în direcția integrării persoanelor cu dizabilități, este important să se efectueze monitorizare și evaluare continuă a politicilor și inițiativelor existente. Aceasta va permite identificarea lacunelor și ajustarea strategiilor pentru a asigura că drepturile și nevoile persoanelor cu dizabilități sunt într-adevăr respectate și îndeplinite în practică.

În final, concluziile acestui studiu ar trebui să servească drept bază pentru dezvoltarea și implementarea unor măsuri concrete și eficiente care să sprijine integrarea și respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în societate.

VII.2. Recomandări pentru îmbunătățirea integrării sociale a persoanelor cu dizabilități

1. **Promovarea accesibilității:** Asigurarea accesului universal la infrastructură, servicii și informații prin eliminarea barierelor fizice, tehnologice și comunicative. Acest lucru ar putea include adaptarea clădirilor și a facilităților publice, furnizarea de tehnologii asistive și dezvoltarea de conținut accesibil pe platformele online.
2. **Incluziunea în educație și angajare:** Asigurarea accesului la educație și formare profesională pentru persoanele cu dizabilități și promovarea incluziunii lor în școli și locuri de muncă. Aceasta ar putea implica furnizarea de sprijin și servicii personalizate pentru a le ajuta să își atingă potențialul educațional și profesional.
3. **Implicarea și consultarea persoanelor cu dizabilități:** Asigurarea că persoanele cu dizabilități sunt implicate în procesul de luare a deciziilor care le afectează viața și că li se acordă un loc adecvat în dezvoltarea politicilor și programelor destinate lor.

4. **Sprijinirea vieții independente:** Furnizarea de servicii și programe care să sprijine persoanele cu dizabilități în viața de zi cu zi, inclusiv în găsirea și menținerea locuinței, gestionarea sănătății și a finanțelor, și participarea activă în comunitate.
5. **Promovarea interacțiunii sociale și a vieții sociale active:** Organizarea de evenimente și activități sociale care să faciliteze interacțiunea și integrarea persoanelor cu dizabilități în comunitate, precum cluburi sociale, grupuri de voluntariat și activități culturale și recreative.

Aceste recomandări ar trebui să fie integrate în politicile și programele existente pentru a asigura o integrare socială mai bună și mai echitabilă pentru persoanele cu dizabilități. De asemenea, este important ca aceste recomandări să fie implementate în colaborare strânsă cu persoanele cu dizabilități și organizațiile care le reprezintă, pentru a asigura că sunt relevante și eficiente.

VII.3. Rezumate ale interviurilor sau chestionarelor aplicate

Rezumatul include principalele teme și observații identificate în răspunsurile participanților cu privire la experiențele lor de integrare socială. Acestea include atât aspecte pozitive, cum ar fi facilitatorii integrării sociale, cât și obstacolele și dificultățile întâlnite în acest proces. De asemenea, se oferă o înțelegere mai profundă a provocărilor cu care se întâlnesc persoanele cu dizabilități în procesul lor de integrare socială și a resurselor și sprijinului care pot contribui la depășirea acestor obstacole.

Prin consolidarea acestor informații într-un rezumat concis, cercetătorii și factorii de decizie pot ajunge la o înțelegere mai clară a nevoilor și experiențelor persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește integrarea socială, precum și direcții pentru îmbunătățirea politicilor și programelor existente.

Bibliografie

1. Antonov, V., Gavrilă, L., & Gamanji, T. (2010). *Oportunități egale, incluziune și protecție socială a persoanelor cu dizabilități*. Preluat pe 15.03.2024, de pe http://www.viitorul.org/files/MONITORUL_SOCIAL%20dizabilitati_0.pdf
2. Asociația ASSOC Baia Mare. (2015). *Ocuparea persoanelor cu dizabilități. Psihologia angajatorilor cu privire la angajarea acestora*. Preluat pe 16.03.2024, de pe https://www.assoc.ro/wp-content/uploads/2015/10/POSDRU-54702-Ocuparea-persoanelor-cu-dizabilitati_Psihologia-angajatorului-cu-privire-la-angajarea-acestora.pdf
3. Centrul Medical de Diagnostic și tratament Victor Babeș. (n.d). *Handicapul de auz - surditatea (hipoacuzia)*. Preluat pe 15.03.2024, de pe https://www.cdt-babes.ro/articole/handicap_auz.php
4. Comisia Europeană. (n.d). *Persoane cu dizabilități*. Preluat pe 17.03.2024, de pe <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=1137>
5. Comisia Europeană. (2010). *Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: Un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere* (COM(2010) 636 final). Bruxelles. Preluat pe 20.03.2024, de pe <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:ro:PDF>
6. Dr. max. (2022). *Ghidul gradelor de handicap: Ce boli se încadrează în acestea*. Preluat pe 14.03.2024, de pe <https://www.drmax.ro/articole/ghidul-gradelor-de-handicap-ce-boli-se-incadreaza-in-acestea>
7. Institutul Național de Statistică. (2011). *Ocuparea persoanelor cu dizabilități*. Preluat pe 16.03.2024, de pe https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_trim/ocuparea%20persoanelor%20cu%20dizabilitati/a11/ocup_dizabilitati12r.pdf
8. Lebrasseur, A., Fortin-Bédard, N., Lettre, J., Bussi eres, EL, Best, K., Boucher, N., ... & Routhier, F. (2021). Impactul COVID-19 asupra persoanelor cu dizabilități fizice: o revizuire rapidă. Jurnal de dizabilitate și sănătate , 14 (1), 101014.
9. McKinney, E., & Swartz, L. (2019). *Employment integration barriers: experiences of people with disabilities*. Preluat pe 15.03.2024, de pe <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09585192.2019.1579749>
10. Medlife. (n.d). *Somatic*. Preluat pe 16.03.2024, de pe https://www.sfatulmedicului.ro/dictionar-medical/somatic_2409
11. Ministerul Justiției (2000). *Ordonanță nr. 137 din 31 august 2000*. Preluat pe 17.03.2024, de pe <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/24129>
12. Ministerul Justiției. (1992). *LEGE Nr. 53 din 1 iunie 1992*. Preluat pe 16.03.2024, de pe Ministerul Justiției - Portal Legislativ: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/2266>
13. Ministerul Justiției. (1999). *Ordonanța de urgență nr. 102 din 29 iunie 1999*. Preluat pe 17.03.2024, de pe <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/60900>
14. Ministerul Justiției. (2008). *LEGE nr. 448 din 6 decembrie 2006*. Preluat pe 15.03.2024, de pe <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/248217>

15. Ministerul Justiției. (2010). *CONVENȚIE din 26 septembrie 2007*. Preluat pe 15.03.2024, de pe <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123948>
16. Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. (2014). *Strategia națională privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2014-2020: Politicile sociale - de la „reabilitarea individului” la reformarea societății*. București. Preluat pe 16.03.2024, de pe https://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/protectie_sociala/DPPD/2014-01-31_Strategie_DPPD-2014-2020.pdf
17. Ministerul Muncii . (2022). *Protecția persoanelor cu dizabilități*. Preluat pe 16.03.2024, de pe https://mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/dizab_I_2022.pdf
18. Parlamentul României. (2003). *Constituția României (republicată)*. Articolul 50 - Protecția persoanelor cu handicap. Preluat pe 20.03.2024, de pe <https://lege5.ro/Gratuit/gq4deojv/protectia-persoanelor-cu-handicap-constitutia?dp=gqztemrwgm2do>
19. Pro Stem Cell. (n.d). *Deficienta de vedere - Handicapul vizual*. Preluat pe 17.03.2024, de pe <https://www.prostemcell.ro/articole-dizabilitate/deficienta-de-vedere-handicapul-vizual.html>
20. Saviuc, E., & Mislitchi, V. (n.d). *Integrarea socială a preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale*. Preluat pe 18.03.2024, de pe https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/142-154.pdf
21. Sfatul Medicului. (n.d). *Handicap mintal si psihoafectiv*. Preluat pe 20.03.2024, de pe https://www.sfatulmedicului.ro/dictionar-medical/handicap-mintal-si-psihoafectiv_3670
22. SMARK. (2020). *Analiză OLX: Piața muncii pentru persoanele cu dizabilități*. Preluat pe 18.03.2024, de pe <https://www.smark.ro/articol/52600/analiza-olx-piata-muncii-pentru-persoanele-cu-dizabilitati-olx-romania-lanseaza>

Anexe

Instrumente de colectare a datelor

CHESTIONAR

1. Faceți parte din categoria persoanelor cu dizabilități?

- ☐ Da (*Trecerea la Secțiunea destinată persoanelor cu dizabilități*)
- ☐ Nu (*Trecerea la Secțiunea destinată persoanelor fără dizabilități*)

SECȚIUNEA DESTINATĂ PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI:

1. Ce înțelegeți prin cuvântul *discriminare*?

- ☐ Defavorizarea unei persoane
- ☐ Excluderea unei persoane din societate
- ☐ Reducerea accesului unei persoane la anumite resurse
- ☐ Altele: ...

2. Care este natura dizabilității dumneavoastră?

- ☐ Dizabilitate fizică (senzitivo-motorie)
- ☐ Dizabilitate vizuală
- ☐ Dizabilitate auditivă
- ☐ Dizabilitate intelectuală
- ☐ Dizabilitate psiho-socială (probleme de sănătate mintală)
- ☐ Neurodivers/ă (autism, ADHD etc)
- ☐ Altele: ...

3. De când aveți această dizabilitate?

- ☐ <1 an
- ☐ 1 - 3 ani
- ☐ 3 - 5 ani
- ☐ >5 ani
- ☐ Altele: ...

4. Aveți un program mai special față de ceilalți colegi? Dacă da, ce include acesta?

.....

5. De ce suport aveți nevoie?

- ☐ Asistență socială
- ☐ Financiar
- ☐ Psihopedagogic
- ☐ Reabilitare
- ☐ Niciunul
- ☐ Altele: ...

6. Autoritățile publice se obligată prin legea nr. 53/1992 să asigure servicii adecvate pentru îngrijirea și asistența persoanelor cu handicap, inclusiv servicii medicale, de reabilitare și de consiliere psihologică. Considerați ca aceste drepturi sunt asigurate?

- ☐ Da
- ☐ Nu
- ☐ Nu știu / Nu răspund

7. În opinia dvs., în România, cât de respectate sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?

- ☐ În totalitate
- ☐ Mai degrabă respectate
- ☐ Mai degrabă nu sunt respectate
- ☐ Nu sunt respectate deloc
- ☐ Nu știu / Nu pot aprecia

8. Cât de informat/ă sunteți în legătură cu politicile publice/legislația de menținere și creștere a gradului de ocupare pentru persoanele cu dizabilități?

- ☐ Pe deplin informat/ă
- ☐ Mai curând informat/ă
- ☐ Mai curând neinformată/ă
- ☐ Deloc informat/ă
- ☐ Nu știu / Nu răspund

9. Numiți persoanele fizice / instituțiile de la care primiți ajutor?

- ☐ Autoritățile publice locale
- ☐ ONG-uri
- ☐ Organizații de caritate
- ☐ Rude
- ☐ Nimeni
- ☐ Altele: ...

10. Cunoașteți care sunt instituțiile care se ocupă de protejarea și apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități? Exemplificați.

.....

11. Aveți susținere financiară din partea statului?

- ☐ Da
- ☐ Nu
- ☐ Nu răspund

12. La care dintre următoarele servicii / programe specializare destinate persoanelor cu dizabilități aveți acces?

- ☐ Asistență personalizată și servicii de îngrijire la domiciliu
- ☐ Educație specială
- ☐ Programe de inserție profesională
- ☐ Servicii de consiliere și sprijin emoțional
- ☐ Servicii de îngrijire medicală și terapeutică
- ☐ La niciuna
- ☐ Altele: ...

13. În ce măsură sunteți sau nu sunteți de acord cu următoarele afirmații?

Nu știu / Nu răspund	Dezacord total	Dezacord	Neutru	Acord	Acord total
----------------------	----------------	----------	--------	-------	-------------

- Statul asigură protecție socială adecvată persoanelor cu dizabilități.
- Persoanele cu dizabilități aparțin unui grup defavorizat din punct de vedere al oportunităților ocupaționale.
- Persoanele cu dizabilități nu sunt capabile de a munci.
- Angajatorii nu sunt dispuși să angajeze persoane cu dizabilități.

14. Ce activități zilnice vă sunt mai dificile din cauza dizabilității dumneavoastră?

- ☐ Accesarea transportului public:
- ☐ Activități de voluntariat sau angajare
- ☐ Activități recreative și sociale, precum evenimente culturale și artistice, sporturi
- ☐ Comunicarea
- ☐ Deplasarea
- ☐ Altele: ...

15. Cum apreciați nivelul de accesibilitate, la locurile de muncă, în comunitatea dumneavoastră?

	1	2	3	4	5	
Slab	○	○	○	○	○	Excelent

16. În ce măsură credeți că ajută comunitatea persoanele cu dizabilități?

	1	2	3	4	5	
Într-o foarte mică măsură	○	○	○	○	○	Într-o foarte mare măsură

17. Ce măsuri credeți că ar trebui luate pentru a îmbunătăți integrarea persoanelor cu dizabilități, pe piața muncii?

- ☐ Asigurarea accesibilității la locurile de muncă, prin facilități, precum rampe și ascensoare
- ☐ Dezvoltarea tehnologiilor asistive
- ☐ Flexibilitatea programului de lucru
- ☐ Ofertarea programelor de formare profesională adaptate
- ☐ Promovarea formelor alternative de angajare
- ☐ Altele: ...

**18. Ați întâmpinat discriminare sau stigmatizare din cauza dizabilității dumneavoastră?
Dacă da, în ce contexte și cum ați răspuns la aceste experiențe?**

.....

SECȚIUNEA DESTINATĂ PERSOANELOR FĂRĂ DIZABILITĂȚI:

1. În opinia dumneavoastră, care este definiția dizabilității?

.....

2. Care este opinia dvs. despre conceptul de „normalitate” în contextul diversității umane, inclusiv a dizabilităților?

.....

3. Cât de des interacționați cu persoane care au dizabilități în mediul dvs. social sau profesional?

- ☐ Deloc
- ☐ Rar
- ☐ Ocazional
- ☐ Frecvent
- ☐ Destul de des

4. Care sunt principalele stereotipuri sau prejudecăți cu care credeți că se confruntă persoanele cu dizabilități în societate?

- ☐ Aspectul fizic
- ☐ Modul de comunicare
- ☐ Dependente de ajutor
- ☐ Mai puțin competente profesional decât ceilalți
- ☐ Mai puțin competente intelectual decât ceilalți
- ☐ Altele: ...

5. Din punctul dumneavoastră de vedere, din ce motiv/e credeți că persoanele cu dizabilități sunt discriminate?

- ☐ Nu au capacitatea de a se deplasa singure și îi „încurcă” pe ceilalți.
- ☐ Necesită alocarea de fonduri suplimentare din bugetul statului.
- ☐ Nefiind autonome, nu pot îndeplini un rol în societate.
- ☐ Altele: ...

6. Care considerați că sunt principalele provocări sau bariere cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în ceea ce privește angajarea și integrarea pe piața muncii?

- ☐ Dificultăți în comunicare și interacțiune
- ☐ Discriminarea în procesul de recrutare
- ☐ Lipsa de oportunități de angajare adaptate nevoilor
- ☐ Lipsa de sensibilizare
- ☐ Lipsa de pregătire a angajatorilor în ceea ce privește integrarea
- ☐ Lipsa suportului și acomodărilor la locul de muncă
- ☐ Altele: ...

7. Considerați că persoanele cu dizabilități pot lucra la fel de bine ca ceilalți?

- ☐ Da
- ☐ Nu
- ☐ Nu știu / Nu răspund

8. În ce domeniu ocupațional credeți că și-ar putea desfășura optim activitatea persoanele cu dizabilități?

- ☐ Artă și design
- ☐ Administrare și management
- ☐ Consultanță și consiliere
- ☐ Servicii sociale și asistență
- ☐ Traduceri și interpretariat
- ☐ Tehnologie și informatică
- ☐ Altele: ...

9. Considerați că persoanele cu dizabilități ar trebui să-și selecteze partenerii de viață exclusiv din „comunitatea” lor?

- ☐ Da
- ☐ Nu
- ☐ Nu știu / Nu răspund

10. În opinia dvs., în România, cât de respectate sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?

- ☐ În totalitate
- ☐ Mai degrabă respectate
- ☐ Mai degrabă nu sunt respectate
- ☐ Deloc nu sunt respectate
- ☐ Nu știu / Nu pot aprecia

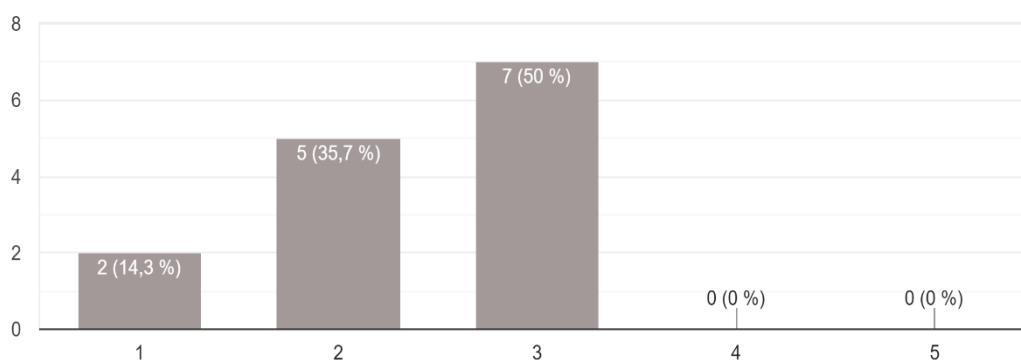
1. Cunoașteți care sunt instituțiile care se ocupă de protejarea și apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități? Exemplificați.

.....

2. În ce măsură credeți că ajută comunitatea persoanele cu dizabilități?

	1	2	3	4	5	
Într-o foarte mică măsură	☐	☐	☐	☐	☐	Într-o foarte mare măsură

14 răspunsuri

3. Considerați că există suficiente resurse și sprijin disponibile pentru persoanele cu dizabilități în comunitatea noastră?

- ☐ Da
- ☐ Nu
- ☐ Nu știu / Nu răspund

4. Ce credeți că ar trebui să facă comunitatea noastră pentru a îmbunătăți accesibilitatea și inclusivitatea pentru persoanele cu dizabilități?

.....